

Милуїин Буричковић
Махмуї Челик
ПУНЕ РУКЕ РАДОСТИ

Египција
ХРЕСТОМАТИЈЕ

ПУНЕ РУКЕ РАДОСТИ

*Турска поезија за децу
и младе*

Приредили
Др Милуџин Ђуричковић
Др Махмуди Челик

СВЕТ КЊИГЕ, Београд
2014.

ПРЕДГОВОР

*На овом свету лепоти је заједничка.
Борхес*

Турска књижевност има богату традицију и дубоке корене у историјској и митској прошлости. Као један од најразвијенијих и најстаријих жанрова, поезија (народна и диванска) је претрпела разнолике утицаје, који су допринели њеном развоју и еволутивном току. Пролазећи кроз национално и републиканско раздобље у 20. веку, турска књижевност за одрасле и за децу прошла је кроз буран и динамичан период, у којем се битно трансформисала и образовала као друштвено ангажована, поставши знатно отворенија и савременија под утицајима европеизације.

Указујући на те преломне друштвене и историјске промене, проф. Славољуб Ђинђић истиче да у Турској “...све снажније почиње да задире европска мисао, песници успостављају приснији контакт са светом и човеком.”¹ Слично запажа и Неџати Зекерија, који сматра да турска поезија “...доживљава велике историјске и социјално-политичке промјене и повремено се развија под утицајем страних цивилизација”.²

1. *Панорама савремене турске поезије*. Приредио Славољуб Ђинђић. Књижевно друштво “Раде Драинац”, Прокупље, 1968. стр. 8.

2. Неџати Зекерија: *Развојни пут новије турске поезије*, у: *Антологија поезије балканских народа 1*. Просвета, Београд, 1981. стр. 139.

Ове констатације се донекле односе и на турску књижевност за децу и младе, која се развијала спорије и теже, односно под окриљем литературе за одрасле, њеним етичко-педагошким назорима и васпитно-образовним циљем. Другим речима, књижевност за децу и младе се, као и литература за одрасле, “...развија тек у 20. веку, упоредо са променама које прате друштво у целини: кидањем веза са империјалном прошлошћу, проглашењем републике, затим реформом писма, модернизацијом привреде и унапређењем друштвених односа”.³

Према сазнањима Неџата Зекерије, поезија за децу у Турској “...почиње тек 1914. године”⁴ када се појавила прва збирка за младе *Шермин* Тевфика Фикрета (1867 – 1915), која је била претежно дидактичког карактера и у строго “укалупљеној форми”.⁵

Осветљавајући генезу и одлике турске литературе за младе, Надија Реброња истиче да се турска књижевност за децу “...развијала од бајки, дестана (епова, епских поема) и других облика народне књижевности. Пре Ататуркове револуције, врло је мало примера књига за децу турских писаца. У 17. и 19. веку јављају се прва писана дела за децу, *Науриуе* песника Набија и *Lütfiye*-и Вехби Сунбулзаде Вехбија. Почетком 20. века се појављује свега неколико књига. Након Ататуркове револуције 1928. турска књижевност

3. *Турска љрича*. Избор, превод и предговор: мр Ксенија Голубовић – Брејк. Нолит, Београд, 2004. стр. 5.

4. Неџати Зекерија: *Избор из дјечје љпезије сѝваралаца ѝурске народносѝи код нас*. Детињство, Нови Сад, бр. 1/1980, стр. 42.

5. Исто, стр. 42.

уопште креће сасвим другачијим током. Исто се дешава и са књижевношћу за децу. Тада се јављају многи значајни преводи светске књижевности за децу на турски језик. Под њиховим утицајем, али и не одступајући од ослонца на своје прве трагове у народној књижевности и диванској књижевности Османског царства, савремена турска књижевност за децу се развија у богату књижевност префињеног израза. Турска поезија за децу изразито је лирска, исткана од суптилних емоција.”⁶

Приметно је, такође, да “...турски песник за децу, пре свега, прилази детету као интелектуалном бићу и то је најочљивија карактеристика савремене турске поезије за децу. Песник је свестан свих особина савременог детета, чија питања, размишљања и сазнања све више излазе из оквира онога што је до сада сматрано дечијим. Турска поезија за децу свом читаоцу прилази поштујући и подстичући његов интелект. Комуникација са дечијим светом овде је остварена кроз несвакидашње маштарење.”⁷

Настала на изворима усмене традиције и фолклора, ова поезија је вишеструко значајна, јер илуструје прелаз из народне у уметничку лирику и, најзад, афирмише богато и разноврсно стваралаштво за децу и младе, које још увек није довољно познато и проучено. Поједине песме са наглашеном етичком и дидактичком поруком у извесној мери перципирају социјалне односе свога времена, окренутост традицији, те старе обичаје и духовне вредности.

6. Надија Реброња: *Савремена ѝурска љпезија за децу и савремена срѝска љпезија за децу у комѝарайѝивном конѝексѝиу*, Детињство, Нови Сад, број 1/2, пролеће – лето, 2007. стр. 68.

7. Исто, стр. 68.

Турским писцима требало је доста времена да поезију за децу и младе уваже као посебан књижевни жанр и дају јој статус који она то заслужује својом поетиком и квалитетом. Дуго и упорно поезија за децу је крчила свој пут до коначног утемељења и прихватања. Извесна спорост у њеном афирмисању и теоријском заснивању еквивалентна је ситуацији у другим европским и, нарочито, азијским литературама за младе. Но, и поред тога ова поезија је временом успела да надокнади пропуштено, остварујући висок степен стваралачке оригиналности, свежине и језичког израза.

Нове теме и мотиве, другачији и инвентивнији приступ, а нарочито доживљавање света детињства – само су неке од основних стваралачких карактеристика савремене турске поезије за децу и младе засноване на потпуном познавању дечије психологије, маште и интересовања.

Ослободивши се романтичарских и патетичних узлета, моралистичког вербализма и трагова мистицизма, турска поезија за децу и младе није имала изразито динамичне токове и дисконтинуитете, већ се развијала равномерно и врло спонтано. У складу са личним афинитетима и литерарним образовањем, многи песници су писање за децу и младе схватили као озбиљан, а не успутан и спорадичан стваралачки чин.

Овај цветник азијско-балканске поезије за децу и младе на турском језику нема претензија да буде коначан и целовит, већ је настао са циљем да се читаоцима у новим културолошким и геополитичким околностима понуди један могући пресек / избор са пратећом апаратуром и одговарајућом методологијом. Представити турску поезију за децу и младе од њених почетака до данас је врло

тешко и незахвално из више разлога. Због тога смо се одлучили да објединимо ову лирику са два континента, желећи тиме да покажемо не само њене сличности и разлике – колико јединствено и универзално обраћање деци и њиховој наивној свести.

Основна стваралачка и идејно-тематска обележја ове лирике преузета су (не)посредно из европског (игра, машта, хумор, нонсенс), а донекле и азијског искуства (мистицизам, дидактика, етика, религија). То, наравно, не значи да недостају и други мотиви, као што су: завичајност, родољубље, породица, школа, биљни и животињски свет и сл. Ако се изузму фрагментарни и појединачни покушаји, односно сепарати и панораме у преводима и препевима са турског, македонског и других језика, ово је прво потпуније и заједничко представљање поезије за децу и младе која се ствара на турском језику у Турској, Македонији и у Србији (Косово и Метохија). Песме су преузете из различитих извора: часописа, листова, сепарата, интернета, заједничких и самосталних књига, антологија за децу и антологија за одрасле.

Надамо се да ће овај скроман избор допринети да се донекле задовољи интересовање младих читалаца за ову богату и разноврсну лирику, која се налази у пуном стваралачком успону и самим тим завређује да се боље и потпуније упозна. Песници су распоређени по хронолошком критеријуму од најстаријег до најмлађег. Први део обухвата неколико народних лирских песама, други поезију из Турске, а трећи чине стихови турских песника из Македоније и из Србије. Иако је реч о скромном приступу и без великих аналитичко-интерпретативних амбиција, може се, ипак, стећи одређен увид у поетику, тематику и

Предговор

структуру турске поезије за децу и младе.

По природи ствари, поставља се питање да ли се овде ради о јединственој националној књижевности или пак о скупу двеју континенталних литература које повезује исти језик? Мада се ни у ком случају не могу занемарити постојеће разлике и географска удаљеност, сматрамо да је језик, као идентификационо својство сваке књижевности, веома битан фактор у њеном теоријском и културолошком одређењу, а нарочито када је реч о методолошким и концепцијским захватима ове врсте. Иако живе у различитим државама, па чак и на различитим континентима, ови писци припадају истом националном ентитету и пишу на истом језику.

У конципирању овог избора, који уистину није антологија у правом смислу те речи, настојали смо да представимо скоро сву разноврсност (идејну, тематску, стилску), којом је обележена турска поезија за децу и младе. То донекле оправдава поједине песме које су такорећи граничне (Хикмет, Дагларџа, Хорозџу, Рифат), односно могу се означити и као за одрасле. Како бисмо одређене недоумице и потешкоће у одабиру материјала решили на најбољи могући начин, консултовали смо са са многим српским и турским писцима за децу и младе, књижевним критичарима и преводиоцима, којима овом приликом изражавамо свесрдну захвалност за несебичну помоћ и подршку.

На крају књиге налазе се речник мање познатих речи, белешке о песницима, именик преводилаца, списак коришћене литературе, као и стручна рецензија.

Приређивачи

1.

БЕЛА ПАТКА

Ено беле патке!
Мирно плива и рони,
радосна је сва,
и зато пева:
Ква-ква-ква!

Реп јој је кратак,
а кљун дуг,
перје јој је бело.
Док се гега пева:
Ква-ква-ква!

*Превод: М. Челик,
њрејев: И. Пејировић*

ЛЕЊО ДЕТЕ

Лењо дете, лењо дете,
Хајде, устај! Шта те чуди?
Зора свиће, зора свиће.
Нови дан се буди...

*Превод: М. Челик,
Њрејев: И. Коїјева*

ЗЕЦ

Моје дуге уши
чују и шапат леп.
Имам јаке зубе,
а и кратак реп.
Да ли ико зна
ко сам, у ствари, ја?
Ако не можете погодити,
ја ћу се, децо, растужити.

Једем шаргарепу,
а и купус волим.
Низбрдо сам брз,
узбрдо успорим.
Да ли ико зна
ко сам, у ствари, ја?
Име ми је лако,
и мене зна свако.

*Превод: М. Челик,
Њрејев: Б. Тошић*

ПАС И ВРАНА

Пас је желео да полети,
па је отишао код вране.
Када му је врана рекла како да лети,
он јој је поверовао.
Трчећи се попео на дрво,
сместио на грану,
раширио шапе,
подигао уши,
залајао два-три пута: Ав-ав,
па се бацио у ваздух,
машући шапама и ушима.
Треснуо је на земљу
стењући и кукајући,
док се врана смејала и смејала.

*Превод: М. Челик,
њрејев: И. Пејировић*

ЗИМА

Свуда је бело,
зима са чарима хода.
Небо је тамно,
смрзла је вода.

Дођи да направимо
великог Деда Мраза.
Ако се не плашиш пада,
чека нас санкање и стаза.

*Превод: М. Челик,
њрејев: М. Буричковић*

НОЋ

С вечери долази,
јутром одлази,
кућама нас гони.
Лице јој црно, очи јој црне,
све сокаке обавија.
Месец и звезда је ките,
само се сунца боји,
чим зора забели
она бежи – не знам зашто.
Ја сам на њу љут.
Погоди њено име!

Превод: Љ. Рајковић

ПУЖ

Је ли то вилењак?
Је ли то вукодлак?
Погоди! Два рога има.
Је ли то коза? Погоди!
На леђима грбу има.
Је ли то камила? Погоди!
Само собом пише,
само собом чита.
Је ли то хоџа?
Погоди шта је?

Превод: Љ. Рајковић

ГУСКА

Ноге су јој као весла,
а кљун јој је исте боје.
Кад јој приђеш шишти,
нарочито кад се бојиш
она приђе и уједе.
С јатом пољем шеће,
као лађа водом плови...
Јеси ли погодио моју загонетку?
Одећа јој као снег бела.

Превод: Љ. Рајковић

2.

ЗИМИ

Завесо, завесо, отвори се, хајде!
Отворила си се, ал' је сунце где!
Изгледа да нас је заборавило.
Ма не, облак га је прекрио.
Много студи има,
На све стране снег.
Снег је леп, али је хладан.
Ја хладне ствари не волим!

Превод: Н. Реброња

ЛЕТИ

Завесо, завесо, затвори се, хајде!
Затвори се брзо, јер кроз стакло
Сунце пробија унутра,
Свеске ће ми избледети.
Оно што сам сјајно,
Љубичасто писао, види
Шта је било, бледо је, избледело.
Ја бледе ствари не волим!

Превод: Н. Реброња

ТАМО У ДАЉИНИ ИМА ЈЕДНО СЕЛО

Тамо, у даљини, има једно село.
То село је наше село.
И да не дођеш, идеш и да не прођеш,
то је село наше село.

Тамо у даљини има једна кућа.
Та је кућа наша кућа.
И да не легнеш и да не устанеш,
та је кућа наша кућа.

Тамо у даљини има један глас,
тај глас је наш глас.
И да не чујеш и да не ћутиш,
тај глас је наш глас.

Тамо у даљини има једна планина,
та планина је наша планина.
И да не силазиш и да се не пењеш,
та планина је наша планина.

Тамо у даљини има један пут,
тај пут је наш пут.
И да се не вратиш и да не дођеш,
тај пут је наш пут.

*Превод. М. Челик,
прејев: Д. Буришић*

УСПАВАНКА ЗА МОГ СИНА

Назебао је мој мали син и лежи. Температура никако да спадне, па не може да спава. Очи су му зажарене, искре се. “Певаћу детету успаванку”- каже његова мајка. Какву? Хоће ли му певати: “Нани-нани, склопи очице / у башту су ушле кравице” или “Спи и расти велик / Ти си нада наша / Бог ће нам помоћи, па ћеш постати паша”. Ни прву, ни другу. Замолио сам мајку да моме малом сину отпева овакву успаванку:

- Спавај, малени мој, нани ми, нани... Сањај, сине, бескрајно море. Таласи јуришају један на другог, дижући се и падајући у вртлогу и пени. Спавај, детенце, нани ми, нани. А ти си на броду, на командном мосту. Вода хучи лево и десно, вода је спреда и позади. Вода хучи. Али, ти се ничега не плаши, мали мој. Машине на броду раде непрекидно, као што бије твоје срце... Спавај, дете моје, нани ми, нани.

С једне до друге обале пребачен је велики висионик мост. Ти си тамо, на тој бљештавој металној греди. Погледај доле, али нека те мимоиђе несвестица. Погледај горе, глава као да ти допире до неба...

Спавај, дете моје, нани ми, нани...

Гле, колико има књига! Ти си их све прочитао, зар не? Чело ти је наборано, коса бела као снег. Тако паметан поглед као твој не може се срести нигде у свету. Лице ти је прелепо, као вечност, дете. Не клони духом и не плаши се да нећеш наћи оно што тражиш. Читај и наћи ћеш,

учи се у борби, не заборављајући оно што си у њој упознао...

Спавај ми, малишане, нани, нани...

Ослушни, до тебе допиру звуци. Гледај како су лепе оне боје. Твоја рука клеше мермер да му удахне живот...

Спавај, дете моје, нани ми, нани...

Буди неустрашив као морнар, истрајан као градитељ, мудар као филозоф и надахнут као уметник...

Спавај, дете моје, нани ми, нани...

Превод: Х. Мерџан

ПИСМО СИНУ

Не живи на овој земљи као странац
или као туриста у природи.
Живи на овоме свету,
као у кући свога оца:
веруј у жито, у земљу, у море,
али пре свега веруј у човека.
Љуби облаке, аутомобиле, књиге,
али пре свега љуби човека.
Осећај тугу гране која се суши,
звезде која се гаси,
рањене животиње коју гоне,
али пре свега тугу и бол човека.
Радост нека ти дарују добра земље:
сена и светло нека ти дарују радост,
четири стране света
радост нека ти дарују,
али пре свега пуне руке радости
нека ти дарује човек!

НАЈЛЕПШЕ МОРЕ

Најлепше море:
оно где још нисам пливао.
Најлепше дете:
оно што још није одрасло.
Најлепше дани нашег живота:
они који још нису проживљени.
И најлепша од свих речи које сам ти упутио:
она што ћу је тек рећи...

УСПАВАНКА

Анђели се крећу овим тихим местом.
Спавај, дете моје, лепо као дан.
Ако ти недостаје све што пожелиш,
сети га се док траје слатки сан.

Спавај, да би дани као вода престали,
да ти љубичате очи скрију трепавице
и до зоре опет сањај, а разбуди се
са сунчевим сјајем и песмом птице.

Спавај, мило моје, вече те растужује,
нека сан са очију твојих не оде.
И нека плива на почетку језера
са те неусталасане мирне воде.

*Превод. М. Челик,
Њејев: Д. Ђуришић*

ДЕТИЊСТВО

Шта је било са детињством мојим,
Када сам из угла у угао трчао без даха?
Где су собе и ходници широки,
По којима сам дрвенога коња јахао?

И по ходницима тајна места!
А где ли су војници од олова,
Где је град у крај собе,
И река крај њег' што сам је прескакао?

Где су моје сање, наде и уздање
Кад сам руке стављао у воду,
Ловећи их уздуж и попреко
И мислио, да су рибе?

Умиваоник где је што представљаше море,
Чамац од папира што у Кину плови,
И воз са точковима, с којим сам обилазио
Свет цели?

И ципелице с пућицама?
Где је кућа она?
Да ли живех или гост сам само био?
Где си сада ти детињство моје,
Где су ситни они новци,
Што богатство бејаху тада мени!

Царство моје на површини метра беше
А на метру површине овог царства
Хиљаду је метара трчао коњ мој од дрвета!
Ето нема ни војника од олова,
Ципелица, нити куће...

Превод: Х. Бјелевац

САН

Малено моје, пиле моје,
ноћ је, хајде, спавај ми ти.
Очекују те слатки сни.

Малено моје, пиле моје,
са свих је страна мрак
И птице не певају чак.

Малено моје, пиле моје,
један анђео чека у сну
да те пољуби док сниваш ту.

Малено моје, пиле моје,
само си ти што не желиш спати.
Хајде, усни... Пробуди се затим.

*Превод. М. Челик,
прејев: Д. Буришић*

МАЛА ПТИЦА

Мала мала птица се смрзавала,
На мој прозор је слетела,
Унео сам је унутра.
Тију, ћију - зацвркулала је,
Фрр, фрр, фрр - оживела је,
Руке су ми остале празне.

Превод: Н. Реброња

МОЈА КЊИГА

Књига - то је најбољи друг!
Шта год је питам она каже,
Шта год причам, на крају:
“Ради и добар буди”, каже.

Ни ноћу не спава она,
Ујутру ме буди рано,
К’о школа моја је лепа,
Књигу волим, волим пуно.

Превод: Н. Реброња

ОБЕЋАЊЕ МАЈЦИ

Ја ћу бити леп
Поседоваћу вечито
Лепоту воде протичућих.

Ја ћу бити добар
Ширићу руке дан и ноћ
За добро неке биљке

Ја ћу бити прав правцијат
Као што камен пада право
С неба.

Превод: М. Теодосијевић

НАША КУЋА

Наша кућа има четири собе
Тунџаје, хајде да их
Све натенане разгледамо.

Соба за госте је гиздава.
И што дуже гледам њене украсе по зидовима
Преносим се у даљину.

Спаваћа соба поваздан спава,
Беличасте јој завесе спуштене
Нико јој не говори да је лења.

Трпезарија је велика и лепа
Шири благи мирис јабука, крушака и диња
На њеном столу је цвеће.

Наша дневна соба, ето, најсветлија је
То је моје најдраже место,
У њој радим домаћи задатак.

Превод: М. Теодосијевић

БУДУЋЕМ ВОЈНИКУ

Ко устаје лепши тај је,
ал' спавати треба, сине.
Светлост тече, не престаје,
ал' спавати треба, сине.

Ветар никад не дрема,
Звезда му песма пева.
Песми никад краја нема,
ал' спавати треба, сине.

Свако мора велик бити,
свако мора војник бити
и лепоту заштитити,
ал' спавати треба, сине.

Превод: Х. Мерџан

ИДИН БАЛКОН

Мајко,
наш је балкон
назебао.
Ко да се мрзло цвеће.

Мајко,
наш је балкон
назебао.
Неће песму да ми слуша.

Мајко,
наш се балкон
прехладио.
Да га унесемо унутра?

Превод: Х. Мерџан

ВРАТА

Кад моја мајка
затвара врата,
заплаче се:
јер звезде
остају напољу.

Превод: Х. Мерџан

ТРЕПЕРАВА ПЕСМА

Пробудио сам се и погледао једног јутра
Да сунце је пробило у мене.
У птице, у лишће сам се претворио
Треперећи на пролећном ветру,
Заједно у великој побуни,
У птице, у лишће сам се претворио.
У птице,
У лишће

Превод: Н. Реброња

ХЛЕБ И ЗВЕЗДЕ

Хлеб ми је на колену
Звезде су далеко далеко
Једем хлеб гледајући звезде
Тако се замислим ма не питајте
Понекад погрешим где је место хлебу
Поједем звезду

Превод: Н. Реброња

УСПАВАНКА ЗА ЛУТКУ ДУРСУН

Здраво, лутко Дурсун, здраво!
Око тебе светлост, цвет.
Око тебе вода, ваздух.
Све то, лутко, наш је свет.

Данданини, дандарасте,
лутка Дурсун нека спава.
У сну брзо да порасте,
у бостан је ушла крава.

Превод: Х. Мерџан

ПЛАВА СВЕТЛОСТ

Ти си цвеће,
мајка саксија што га штити.
Ако се мало разболиш,
собе ће тужне бити.

Радост наша, брига наша
од тебе је увек знана.
Од тебе долази снага наша
у току читавог дана.

Детињство наше
тамно је, жигосано ...
Ти живиш у светлости,
златокосо, златосано.

Плава светлост што извире из ока
плави свет као плима.
Куће оживљавају
када си ти у њима.

*Превод. М. Челик,
прејев: Д. Ђуришић*

ДОЛАЗИ ЈЕСЕН

Долази нам јесен, врапче!
Где ћеш гнездо свити?
Док дрвеће не процвета,
шта ће с тобом бити?

Плодови ће да промене
мирис твој
И ветар ће друкчије да дува.

Киснућеш на хладној киши...
Ко ће онда да те чува,
мали мој?

*Превод: Х. Мерџан,
прејев: Д. Ђуришић*

ВЕТАР

Изнад кровова и димњака
Помахнитали ветар дува
Узима и односи
Сву тугу мог срца
А уместо тога
Срећу и љубав доноси

Превод: С. Ђинђић

ВРАБАЦ

Јутрос је у башту преко пута
Један мали врабац дошао,
На ивицу базена је слетео.
Мало попи, мало се исправи,
Као да се боји.

Не бој се, врапчићу,
Воду слободно пиј,
Са срећом и здрављем лети.
Људска бића су различита.
Па зар је пет прстију једне руке исто?

Превод: Н. Реброња

САЖАЉЕЊЕ

Не буди тврда срца, мраве,
сажали се на јадног цврчка.
Зар је само он крив што је певао
цело лето.

Превод: С. Ђинђић

ПОВРАТАК ИЗ ШКОЛЕ

Кад одлазим увече из школе,
за мнош гледа тужно
школска табла црна.

Кад год се увече из школе враћам,
успут ми друштво прави
цвркут птичији и време пролећно.

Кад се увече из школа враћам,
из далека ми у сусрет долазе
клинци из махале.
Један из руке прихвата ми ташну,
други мањерку.

Кад се увече из школе враћам,
увек ме с прозора гледају
комшинице.

Превод: М. Теодосијевић

НАШЕ ТЕЛО

Бејах дете малецко,
и знао нисам тело шта је.
Али, научих ево -
најлепша машина да је!

Пазићу ту машину,
у кући и у школи.
Много ће лета радити она,
чуваћу је да се не разболи.

Уредан имаћу сан, јело, пиће
и свако друго славље.
Молићу се док сам жив,
за моју чистоћу и здравље.

Превод: М. Теодосијевић

ВРАБАЦ ПОЧЕТНИК

Детињство се завршило
Већ лети из гнезда
Драги мали врабац
Јеца и плаче
Грли и љуби
Своју мајку када одлази од ње

Вине се у небеско пространство
Малени врабац почетник
Тражи грану да слети
Лети и преврће се
Уморила су му се крила
Слеће пратећи глас петла

Волео би да слети
Радује се уморни врабац
Приспава му се и заспе
Када се заврши петлова песма
Са неба пада на земљу
У парампарчад се разбије врабац

Превод: Н. Реброња

ФОТОГРАФИЈА

На зиду је троје
Човек жена и дете

Човеку су руке у џеповима
Жена држи дете за руку

Човек је тужан
Као тужне песме тужан

Жена је лепа
Као лепе успомене лепа

Дете је
Као лепе успомене тужно
Као тужне песме лепо

Превод: Н. Реброња

МОЈЕ КЊИГЕ

Моја слатка мама
мени пева успаванку.
Моја драга бака
прича ми бајку на уранку.

Све је дивно, красно
и прелепо је.
Али, мене нешто мучи:
плачу књиге моје!

Успаванка ме не успављује,
мама моју бригу не може да реши.
Када сам без мојих књига
ни бака не може да ме утеши.

*Превод. Х. Мерџан,
Ћрејев: Д. Ђуришић*

НАША КУЋА

Та жуто обојена
кућа што постоји –
наша је кућа
и најближих мојих.

Моја мајка,
отац и браћа –
сви је волимо
од свега више

И она нас воли
и штити
од зиме, снега,
од кише.

Сви ми бринемо
о њој.
Лепо нам је
у кући тој.

*Превод. Х. Мерџан,
Ћрејев: Д. Ђуришић*

МАЈКО МОЈА

Успаванку не певај ми, мајко.
Кад слуша́м твој глас,
сан ме неће.

Не причај ми причу, мајко моја.
Кад се се́хам Огромне планине,
умор ме среће.

Држи ми руку док лежим.
Кад осетим топлину твоју,
растем од среће.

*Превод: Х. Мерџан,
прејев: Д. Ђуришић*

ЈЕДАН ДЕЧАК

Један дечак се смеје.
Летим од среће.
Видим: шарени се свет
одреће.

Један дечак сузе лије.
И моје су сетне зене,
као да се читав свет
срушио на мене.

*Превод: Х. Мерџан,
прејев: Д. Ђуришић*

ПРИЧА ПОЧИЊЕ ОВАКО

Облаци беху бели ко снег
и између њих провлачио се дан.
Једна кола окићена
црвеном, жутоплавом бојом
тешко је вукао упрегнут коњ.
Кола су пролазила брдским путем,
обрубљеним планинским цвијећем.

*Превод. Х. Мерџан,
прејев: Д. Ђуришић*

КО СУ БИЛИ ОНИ

То беше једна ромска породица,
која је зимске дане проводила
у градовима, а летње –
у ливадама.

Имали су једно дете и једно куче.
Куче се звало Мурџо,
а дете Сали.
Лето су проводили
плетући корпе
и по свадбама,
а зиму
одмарајући се.
То је ајто – селица.

*Превод. Х. Мерџан,
прејев: Д. Ђуришић*

НИЗБРДИЦА

Кад коњ иде узбрдицом,
силазе с кола.
То је закон за њих,
тако помажу и коњу.
И Сали и Муџо скачу с кола.
И отац Ром силази,
хвата узде коња и виче:
- Ђи, малени мој!
Коњ се с муком успиње на циљ.
Тако му помажу.

*Превод. Х. Мерџан,
прејев: Д. Ђуришић*

ЊИВА С ЦВЕЋЕМ

Кола су пролазила,
иза њих и дете,
са њим је и куче
путовало.

Пред њима се простирала
једна њива с цвећем.
Дете и куче
губили су се међу цветовима
вишим од њих двоје.

*Превод. Х. Мерџан,
прејев: Д. Ђуришић*

САН У ЛИВАДИ

Дете се умори
и испружи се у цвећу.
Покри се јорганом
плавога неба
и – заспа.

*Превод. Х. Мерџан,
ћрејев: Д. Ђуришић*

БУЂЕЊЕ

Мурџо
продрма Сал.
“Устани!” рече му.
“Устани!

Види, опет закаснисмо,
љутиће се отац.
Неће нам дозволити више
да играмо по пољу.”

Сали устаде,
погледа.
Сунце је било иза брда,
требали су да стигну кола
и трчећи да сакупе цвеће

*Превод. Х. Мерџан,
ћрејев: Д. Ђуришић*

УСПАВАНКА

Као дрво грану да имаш,
кошнице пуне меда да имаш,
ширину мора да имаш.
Спавај, бај-бај! Спавај, бај-бај!

Ти си ми мило и лето и зима,
моја размажена зелена птицо,
у сновима ти пружам руже.
Спавај, бај-бај! Спавај, бај-бај!

Као цвеће ме љубиш,
као руже заволах тебе,
у сновима за тебе питам.
Спавај, бај-бај! Спавај, бај-бај!

*Превод. М. Челик,
Ћрејев: Д. Ђуришић*

ПЛАВИ КИШОБАН

Плави мој кишобрану
Плави мој кишобрану
Узми ме
Носи ме
Плавим плавим крилима
Високо високо однеси ме

Облаци јорган
Звезде јастук нек ми буду
Са песмом кише
У свом свету успавај ме

Превод: Н. Реброња

БИТИ ДЕТЕ

Бити дете
– то је попут птице.
Као птице слободна,
крила имају деца.

Бити дете
– то је попут рибе.
Као риба слабашна,
љупка су деца

Бити дете
– то је попут коња.
Зеленим пољима
трче, играју се деца.

Детињство, детињство,
како је сретно детињство.
Весело и радосно,
како је лепо детињство.

Превод: Н. Реброња

3.

МАЛИ УЧЕНИК

Мали, мали ученик,
васпитан, примеран.
Ноћу, дању се труди,
лекције припрема.
Учитељ га воли,
од оца и мајке
похвале добија.
О, како је задовољан!

*Превод. М. Челик,
прейев: Д. Буришић*

МАРАМА

Свилена си и црвена,
као крв ти боја.
Док год живим чуваћу те,
марамнице моја.

Пере те и пегла
моја сестра мала,
да ти лепотом засениш
руменило лала.

Чувам те и носим,
с радошћу те гледам,
стрепим кад те такну
никоме те не дам.

Превод: Н. Зекерија

ОГЛЕДАЛО

Гледај, мајко, огледала
неваљалца - чим ме спази
руга ми се,
језик плази!

- Насмеши се, Ружо моја,
пред огледалом које блиста.
У њему ће истог трена
смешити се Ружа иста!

Смешила се Ружа, мама,
смешило се огледало,
а онда се скупа с њима
засмејало, засмејало.

Превод: Х. Мерџан

КОРНЕТ

Замишљена кошарица,
Из ње вири посланица,
Мирише на цвеће.
Ко новчиће нема,
Лизати је неће.

Али, ако плата
Згреје продавача,
Твој ће језик да се слади
И добро расхлади!

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ПОТОЧИЋ

Низ брегове скакуће,
нама у дол хита;
да залије ливаде,
да порасту жита.

Кад освоји жега,
у село га ето –
да нам лица умије,
да расхлади лето.

Ено га у башти,
ено га у лугу,
свежину нам доноси,
а односи тугу.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ЕРХАН И ЊЕГОВА ЖЕЉА

Мален сам, али сутра
кад будем велик, јак,
добићу лепи торбак
и бићу прави ђак.

Имаћу свеске, књиге,
а једног лепог дана
с дивљењем сви ће рећи:
“Гле, доктора Ерхана!”

*Превод: Л. Хациосмановић,
ћрејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ЛАСТАВИЦА

Ево куће, ево стрехе,
мој те прозор чека.
Дођи, ласто, и донеси,
радост издалека!

Ево стабла и цвета
у одећи плавој.
Слети, ласто, причај, причај,
о љубави правој!

Играј, певај, птицо мала,
буди вредна, ради!
Лети, лети, скупљај храну
својој младунчади!

Певај, ласто, нежни поздрав,
пролећноме дану!
Лети, лети, буди храбра,
с ветром на мегдану!

*Превод: Л. Хациосмановић,
ћрејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ТРИ МОЈА СОКОЛА

Три слободне, драге птице,
три сокола лака у висини,
спустите се на моја рамена,
бићу срећан, тако ми се чини.

Запевајте, три сокола моја,
гласом у ком нема туге,
причајте ми да је живот
попут баште, попут дуге.

Полетите, три сокола моја,
кад вас мами шара и ширина;
пут повратка запамтите,
јер је једна домовина.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ЦРВЧКОВА ПОПЕВКА

Мајко,
где цврчак зими
скрива виолину?
Зашто и зими
виолину не свира?
Да ли тад спава
и сања мрава?
Или можда ноте
на клавиру пребира?

Има ли цврчак клавир у кући?
Има ли књига, слика...?
Ко научи да свира
тог малог уметника?
Зашто он у школи
учитељ музике није?
Мајко,
где цврчак зими
виолину крије?

Превод: ауџор

ШТА КО ВОЛИ У ПОДНЕ

Пчела у подне цвета се сети,
ветар у подне лишћу лети.

Сунце у подне воли реку плаву,
вода у подне воли жедну траву.

Небу у подне дечји змај се диже,
дете у подне сладолед лиже.

У подне нешто волиш и ти,
у подне нешто волимо сви.

Погледај небо и летилице,
погледај стрехе и ластавице!

Погледај море – умива шкољке,
погледај децу – грле их мајке!

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

РУБЉЕ

извезено рубље лако
на ужету разастрто,
вијори се увек тако.
Све је лепо: марамице.
кошуљица бела јата...
Ко Орхану све то купи?
Ко би други него тата!

Рубље, рубље Орханово
у дворишту увек тамо
убељено, изапрано,
на ветру се њише лако.
Све је лепо, мирисаво,
разастрто по жицама.
Ко га пере и убели?
Ко би друго него мама!

Панталоне, чарапице,
Орханово рубље лако
мајка пере, ветар суши
у дворишту увек тако.
Ко га прља и ублати?
Ах, да ми је само знати!

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

ШТА МИ НОСЕ НЕДЕЉЕ

Недељом нам сунце рано
сине, засветлуца,
дан недељом сасвим рано
на прозоре куца.

Недељом ме тати носи
на леђима, кркаче;
лепо нам је, ведро нам је
кад кренемо од куће.

Певушимо драге песме,
играмо се у пољу.
Зато желим да све дане
претворим у недељу!

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ПОПЕВКА МЛИНСКОГ ЖРВЊА

Што се љуља воденица?
у њој жрвањ-поглавица
окреће се потежак
и певуши: Тика-так!

У сумрак ми, тика-така,
ти дотерај кола лака,
и дотерај макаре,
на магарцу товаре!
Самлећу ти брдо жита,
а ти зором опет хитај,
товар брашна кући носи,
на ситно га сито просеј
нек ти мајка, тика-така
скува лонац качамака!

У зимској ноћи, тика-так,
најслађи је качамак!
Ах, што је сладак, тика-так,
са пекмезом качамак!

Заљуљана воденица,
у њој жрвањ-поглавица
окреће се потежак
и певуши: Тика-так!

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић Хаџић*

У ЈЕСЕН

Напуштају нас роде
и одлећу далеко.
А зашто,
зна ли неко?

С дрвећа лишће пада
лагано, један, два...
А зашто, ко то зна.

Род одлази са њива,
у амбарима спи.
А зашто, знаш ли ти?

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

СЕОСКА СТАБЛА

У селу свако стабло
са човеком се дружи.
Сеоско стабло свако
нечему добром служи.

У воћњацима лети
гране су рода пуне.
Једне за другом зрију:
јабуке, крушке, дуње...

Јаблани покрај села
на зеленом видику,
машући поздрав шаљу
путнику намернику.

Жалосне врбе, свите
над зрцалима воде,
још тужније су када
неко из села оде.

За жеге, када село
зажели да се смири,
под храстом не са стадом
одмарају пастири.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

ДА САМ ШЕФ СВИХ ВОЗОВА

Да сам шеф свих возова,
товарио бих на теретњаке
пуно снега
и слао бих на она места
на којима снега нема,
оној деци коју обузима чежња:
нека се санкају и скијају,
нек се радују и уживају.

Да сам шеф свих возова,
у пролеће бих на дрвећу,
на пољу, у баштама,
све што цвета, сву лепоту,
товарио и слао бих
свим мајкама
широм света.

Да сам шеф свих возова,
лети, кад је распуст,
све бих брже шинобусе пунио
децом:
нек их возе, нека виде
све планине, сва језера
и сва мора
па и рибе - речне, морске.

Превод: Н. Зекерија

ЈУТРО У СЕЛУ

Село се рано
са сунцем буди
и већ за послом
одлазе људи.

Јутро и село
два су друга,
сељак се рано
хвата плуга.

Овце су рано
помужене,
да пастир рано
за стадом крене.

На чесму деца
рано оду,
да нам донесу
свежу воду.

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

ПРВИ МАЈ

Еј, славуји, мале птице,
реците ми ако знате,
зашто стално летите,
небом лепршате?

Зашто стално цвркућете,
лаке птице, малене,
и лебдите изнад поља
изнад траве зелене?

- Ми цвркутом будимо
радост целог краја,
летимо у сусрет
првом јутру маја.

Тог јутра ће ружа
најлепша цвати.
Хајде, с нама запевај
и радуј се и ти!

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

НАША ЈЕ МАЈКА НАШ СВЕТ

Боје облака, мајко,
и киша што лије,
удар грома, мајко,
и сунца што нас греје,

топлина хлеба,
ноћ успавана –
све је то наше, мајко,
део нашег дана,

школа у коју идемо, мајко,
повратак кући,
путељак којим се шета –
све то си ти, наша мајко,
светлости нашег света.

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић*

МАЛИ НАСРЕТИН И ПТИЦЕ

Моје су очи птице –
љубав моја на крилима.
Кад бих знао, летео бих,
летео бих за њима.

Ал' не могу куда око.
Очи лете високо, високо,
и све виде,
док ја тешко
по тлу идем.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић*

ЖИРАФА

Памећу кратком
и дугим вратом
Она се гласа.
Једе и пије
на шта набаса.

Стоји на земљи,
а чак на небу
ушима стриже.
Од посласица
највише воли
желе од риже.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић*

МЕСЕЦ

Светло кроз ноћ плута
и црне сенке гута,
бебама преде снове,
птице у гнезда зове,
путнику казује пут;
лисици намигне, насмејан, жут,
поплаши кокош, пробуди кера,
да зна шта лија смера,
у причу претвара луг,
Месец, мој верни друг.

*Превод: Л. Хациосмановић,
Ћрејев: Н. Кайиџић*

ЧЕТИРИ РИБИЦЕ

У мојој тегли
већ се једва крећу.
Да их развеселим,
купићу теглу већу.

А кад и ту
не могу запливати,
цело ћу им
море дати.
Тескобе нек се не боје
четири рибице моје.

*Превод: Л. Хациосмановић,
Ћрејев: Н. Кайиџић*

ВОЗ КОЈИ ЛЕТИ

Широм неба у плавети
воз пролази без котача,
Без шина, путоказа...
Погледајте тог летача!

Погледајте! Шири крила
и висине сиве хвата!
Сад се дужи и претвара
у железног товног ата.

Као стрела небо пара,
мимо птица у час плане.
Бржи је од авиона,
ко га види - дах му стане!

У машти сам саградио
воз што широм неба лети.
Он ће можда стваран бити,
кад се човек мог сна сети.

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић*

СУНЦЕ

Оловку држим,
топле ми руке,
греје ме лице твоје.
Лепо је!

Погачу топлу
земља нам даје,
грле је зраке твоје.
Лепо је!

Пчела нам носи
мед са ружа,
у њему злато твоје.
Лепо је!

Будим се с лишћем,
потоком, брегом,
гледамо лице твоје.
Лепо је!

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

РУКЕ МОЈЕ МАЈКЕ

Топле јој руке
Хлеб и торте спрема
И тврде су и нежне
Руке моје мајке.

Руке моје мајке
Зими су топле
Лети хладне
Косу моју чешљају
Руке моје мајке

*Превод. Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

АЈШИЦА

Маказе сама узе
из мале ладице
и нокте одреза
без моје помоћи.
Гле, мале Ајшице!

*Превод. Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

ОНО ШТО ВОЛИМ

Волим цвеће,
дрво, птицу
и у башти
лубеницу,
бакин сан
у тихој причи...
Волим речи,
слатке речи.

Волим сунце,
шећер, мед,
волим ваздух,
воду, лед,
мајчин сан
у лепој причи.
Волим речи,
слатке речи.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ДЕЦА И ДРВЕЋЕ

Деца се смеју кад једу колаче
дрвеће - кад га пролеће њише.
Код доктора су деца уплакана,
дрвеће плаче због јесење кише.

Увече деца сањају снове.
А да ли дрвеће може снити?
Када се прехладе, болују деца.
Може ли дрвеће болесно бити?

Стотину пута деца падну
и устану да беру цвеће.
А стабло? Ако једном падне,
никада више устати неће.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ПЛАЧ

Зашто панталоне плачу?
– Колена их дечја глођу.

Зашто ципеле цвиле многе?
– Јер их криве дечје ноге.

Што хаљина јеца?
– Прљају је деца.

Откуд сузе капуту?
– Вуку га по путу.

Што чарапе кукају?
– Јер их нокти брукају.

А торбе и читанке?
– Од њих деца праве санке.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ПИТАЊА

Шта то брижна мама жели?
– Да јој ћерка сваког дана
буде лепо почешљана.

Шта очеве све весели?
– Кад дечаџи марамице
не праве од надлактице.

Шта унуџи бака не да?
– Да од њеног ткачког стана
прави коња разиграна.

Зашто бес хвата
најстаријег брата?
– Јер најмађи не пазе,
па му језик исплазе.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ДА САМ КРАЉ

Да сам краљ, мали краљ
бар једну годину дана,
само бих приче слушао,
приче са свију страна.

Да сам краљ, мали краљ,
двадесет и четири сата,
само бих сањао, сањао,
везени сан од злата.

Краљ да сам месец дана,
ја ништа не бих бирао,
само бих фрулу узео
и у њу свирао, свирао.

Кад би ми краљевство цело
седмицу дана дали,
питате шта бих био?
Био бих носач мали.

*Превод: Л. Хациосмановић,
Ћрејев: Н. Кайиџић Хаџић*

У ЈЕДНОМ ДАНУ

Бака конач у иглу удевала,
али јој ушица мала,
зато је унуку у помоћ позвала.

Деда наочари замагљене брисао,
али га посао намучи,
зато му унук у помоћ прискочи.

Над писмом пристиглим заспала мајка,
неретко слово свако;
кћерка јој писмо прочита лако.

Запео отац над замршеном
укрштеницом из новина;
најзад, у помоћ позва сина.

А место малог Улкура
млеко је тога дана
попила једна цурица
у свесци нацртана.

*Превод: Л. Хациосмановић,
Ћрејев: Н. Кайиџић Хаџић*

ГОЛУБ

Тај голуб бели
што ми на длан седа,
бељи је него
брада мога деда.

Бељи од зуба
црног дечака,
бељи од косе
коју има бака.

Бељи од белих
божурова,
бељи од мојих
белих снова.

Бељи од пене
на бистрој води,
тај голуб бели
сличан слободи.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
Њрејев: Н. Кайиџић Хаџић*

СМИРАЈ

Заћутале су птице.
У смирају је дан.

На место сунца стиже
велики облак вран.

На западу се гаси
последња златна шара.

Један је детлић нестао
из дечијих игара.

Превод: Х. Мерџан

ЛАКУ НОЋ ЖЕЛИМ

Опет се спустила ноћ.
па неки, нека је –
и даље све
на своме месту траје,
само је час
за лаку ноћ, за сање;
нека се одморе играчке,
сутра је опет играње.

И врапци већ су заспали
у меком лишћу зове.
Зар нас они застиде,
та нисмо ваљда сове?!

Гледајте, мрак је пао
и доба је сање.
Желим вам лаку ноћ,
сутра нас чека играње.

Превод: Х. Мерџан

КАКО СУ БИЛИ ЛЕПИ ЛЕТЊИ ДАНИ

Како су били лепи летњи дани,
кад нас је вода носила, топла, плава,
кад нам је лежај простирала трава.

Како су били лепи летњи дани,
ливаде пуне малих цветних врела,
над њима бескрајно зујање пчела.

Како су били лепи летњи дани,
сено здевано у пласт до пласта
и гнезда наша на њима као гнезда ласта.

Како су били лепи летњи дани,
путеви куд смо ходали боси, чили,
и крошње цвећа у које смо се крили.

Како су били лепи летњи дани,
кад светле зоре рано, рано сину,
кад сати сунчани не знају да мину.

Како су били лепи летњи дани,
путељци с ружама што миришу благо,
све тако мило, све тако драго.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
Ћрејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ИДИТЕ, ОБЛАЦИ

Идите, облаци,
сунца нам треба.
Идите, облаци сиви,
нека нам остане
прозрачно небо!
Нек природа оживи!

Идите, облаци,
нека нам сунце
угреје земљу сада.
Дођите лети кад пожелимо
да киша опет пада.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
џрејев: Н. Кайиџић Хаџић*

ЈЕДАН ДЕЧАК

Тесан је бескрај ноћи
за снове тог дечака,
а његова је радост
већа од играчака.

Срећа је све што такну
његове руке две,
његово топло срце
лепше од сунца греје.

Превод: аутор

НАША УЛИЦА

У улици нашој
Сунце зими, лети
припада деци.

Та улица лети
ко златасти лептир
у сусрет свој деци.

Наша је улица
радосна планета.
У њој има места
за сву децу света.

Превод: аутор

ПОПЕВКА ТОПОЛА

Њишемо се, растемо
ка небу устрептале.

Дечаци и девојчице
нашим се стасом хвале.

Блиставо наше лишће
на дечји осмех личи.

Ако нас зло не покоси
до звезда ћемо стићи.

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

КАД ВОЛИМ

Када волим, мајко,
у мени се сунце буди.
Када волим, мајко,
љубави се уче људи.

Када волим, растем
и дан ме у сну греје.
Када не волим,
хладно ми је.

Превод: аутор

ДАХ ПРОЛЕЋА

Станује у киши
мирис хлеба,
сан дрвећа,
љубав деце света,
дах свих пролећа.

Превод: аутор

УОЧИ НОВЕ ГОДИНЕ

У сан ми сасвим свеже
као беле камилице цвати,
дођоше баште наше
и лето сврати.

Пробудише се траве,
синуше цветне круне,
насмејаше се деца,
играчке сунца пуне.

Како пожелех лето
на реци, у плићацима...
Корац траже стазе,
ја трчим са дечацима.

Хоће ли нова година
Чувати радост дечју?
У овом часу на то,
Ја мислим будних очију.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

ДА САМ

Да сам сунце,
ја бих теби сјао
и постао пролеће
што ливада шара.

Играчка да сам,
с тобом бих се играо
и постао мајстор
што играчке ствара.

Да сам птица,
на твој стаблу
ја бих гнездо свио.

Песма да сам,
ти би у њој била,
а у мени цео свет би био.

Превод: аутор

МУМИНОВА ФРУЛА

Мумин нема дрвено коњче од малена,
ал' су му зато пролећна јутра румена.
Мумин нема мали воз и шине,
ал' фрулом успава брда и долине.

Она му дарује љубав и осмех целог села,
а на пашњаку с њим играју стада бела.
С фрулом, дан му је ведар, никад смрачен,
а кад свира - поглед му о небо окачен.

Превод: аутор

МУМИНОВА БАКА

Децо,
зашто се чудите Муминовој баки –
то она скупља јутра сјај.

Зашто се смејете Муминовој баки –
то она слуша што прича гај.

Зашто се бојите Муминове баке –
топао је њен загрљај.

Превод: аутор

УСПАВАНКА

Спавај, сине, спавај, злато моје.
Расти велик, као отац што је.

Кад ни гласка не зачујеш више,
тад ће ветар, сине, да те њише.

Дароваћу теби зраке сјајне,
скинућу ти са тавана тајне.

Спавај, сине, са звездом на челу,
буди јунак највећу у селу!

Превод: аутор

ТОПОЛЕ

Тополе су високог стаса,
нисам им, мајко, ни до паса.

Влажно лишће зелено пласте,
ал' стићи ћу их када порастем.

На врх тополе што стасом прети,
једнога дана ја ћу се пети.

Немој јој рећи, не сме знати,
јер могла би се насмејати,
зеленим лишћем насмејати.

*Превод: Л. Хациосмановић,
Ћрејев: Н. Кајиџић Хацић*

СТИХОВИ МОЈОЈ КЋЕРКИ

Гледај птицу нацртану!
То је славуј - песма мала.
Зар му не би нежност дала?!

Гледај земљу, домовину –
поље где си цвеће брала!
Зар јој не би љубав дала?!

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

МАМА, ПЕВАЈ УСПАВАНКУ

Мама,
како је лепо било
док си певала успаванку...
А сад певај
лутки, мојој сестри -
ја да слушам,
а она да спава уместо мене.

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић Хаџић*

**ЗРИКАВАЦ КОЈЕГ
ЈЕ ВИДЕО МЕТО**

Скачеш ли, скачеш?
Ти си чудан инсекат.
Хајде, дођи!
На моју руку стани.
Дођи ћеш код мене, знам.

На моју руку стани,
на својој виолини свирај.
Твоја песма одзвања у мојим ушима.
Свирај, али никако
немој остати лењ.

Превод: М. Челик

МЕТОВА ПРИЧА

Колико звезда
На небу сијају,
Секо.

Толико деце
На Земљи живи,
Секо.

Жеље су због тога
Увек без престанка.
Оствари их, секо...

Превод: М. Челик

ВИСОКО ЈЕ НЕБО

Високо је небо,
високо звезда јата,
дете им пружа руке
и своју звезду хвата.

Високо је небо,
високо кише слат,
стабло му пружа гране
и иште своју кап.

Високо је небо
и на њему далеко
облаци црни, бели:
на сваком плови неко.

Превод: И. Музбеџ

ПАДАЈУ ЗВЕЗДЕ

За руке се држе стабла,
избрисан је лист и птица,
у очима свега сада -
влада ноћ невидљивица.

За руке се држе стабла,
зближила их ноћ у гори;
спавају, док будна река
још жубори, још жубори.

За руке се држе стабла,
а над њима црна стада,
размичу се, разилазе
и звезда са звездом пада.

*Превод: Л. Хациосмановић,
Ћрејев: Н. Кайиџић*

СВИЦИ

У поље јечма слећу,
у гају лете цвећу,
искре се усред таме
и песмом јутро маме.

Светлуцају у лету,
певају с цвета цвету,
онда се деца сете,
па им на чело слете,
ту као звезде мале,
пале се, гасе, пале...

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
Ћрејев: Н. Кайиџић*

ДУДОВО СТАБЛО

Знаш ли за дане кад сам
с тобом се састајао?
Волео лишће твоје
и твоје плодове брао!

Усне су од њих биле
слатке и намазане.
Дудово стабло, где си
сакрило оне дане?

Нема их. Сунце сада
кроз прозор друкчије греје.
Ја нисам више исти –
и ништа моје више није.

Не могу к теби, збогом,
поздрављам плодове твоје,
буболике и слатке
плодове плаве боје.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
Ћрејев: Н. Кайиџић*

ДЕЧЈЕ ОЧИ

Дечје очи уплакане,
дечје очи насмејане -
два дубока врела бистра,
у свакоме звезда блиста.

Дечје очи засањане,
у висини загладане,
са звезданог сјајног моста
ишчекују драгог госта.

*Превод: Л. Хациосмановић,
џрејев: Н. Кайиџић*

ДЕЧЈЕ ЖЕЉЕ

Дечјој жељи нема краја:
једно дете жели змаја,
друго воли сладолед,
треће пут у недоглед.

Једно би да сунце лови,
друго би да морем плови,
треће се на излет спрема...
Дечјој жељи краја нема!

*Превод: Л. Хациосмановић,
џрејев: Н. Кайиџић*

ОБЛАЦИ

Донесите ми, облаци,
свежине из далека,
застаните, облаци,
моја вас кућа чека.

У вировима реке
умијте лица сива,
са крчазима пуним
запловите врх њива.

Јер жедна земља зове
да падне киша плава,
нека набуја пшеница,
нека порасте трава.

Само у ону улицу
где играју дечаци,
са крчазима кише
не долазите, облаци.

*Превод: Л. Хациосмановић,
прејев: Н. Кайиџић*

ТРАЖИ СВОЈЕ ПРОЖИВЉЕНО ДЕТИЊСТВО

Што је детињство?
Питање исцрпљује малог Суата.
Постаје крилати коњ,
скита по свету.
Код све деце на свету
детињство тражи.
Детињство у школи тражи,
у уличним играма,
у дечјој љубави тражи.
Као што кажу сва деца на свету:
будућност је наша, наша је будућност.

Превод: М. Челик

САПУН

Нећу да будем сапун,
и нисам једини, знај.
Па то не жели -
ни мој рођак Октај!

А зашто нећу,
можда ћеш знати.
Не желим да се истопим,
не желим нестати.

И нисам једини, знај.
Па то не жели -
ни мој рођак Октај!

*Превод: Л. Хациосмановић,
ћрејев: Н. Кайиџић Хаџић*

ГРАНА

Не могу да се не дивим –
лепа је, расцветана,
али ја никад не бих
желео бити грана.

Погледај како људи
из обести је влаче,
кад желе да уживају
љуљашку о њу каче.

Погледај како јесен
њен шарен накит скрива,
како је зима голу
ледом и мразом окива.

Чак и Насредин хоџа
о ком је остала прича,
посече под сабљом грану
свог зеленог коњића.

Мада је понекад лепа
зелена, расцветана,
ни у сну не бих желео
да и ја будем грана.

*Превод: Л. Хациосмановић,
ћрејев: Н. Кайиџић Хаџић*

ПОСТЕЉА

Постеља стално спава,
она се никад не буди.
Сећију, душек, кревет
постељом зову људи.

Постеља може бити
и сува даска нека.
Кад сам уморан желим
да будем постеља мека.

Постеља стално спава,
она се никад не буди.
Болницу, болест, пустош
постељом зову људи.

И туга и самоћа
постеља бити зна.
Нећу да будем таква
постеља болесна.

*Превод: Л. Хаџиосмановић,
Њрејев: Н. Кайиџић Хаџић*

МАГАРАЦ

Не бих желео да сам магарац
заиста не бих,
јер магарац к'о магарац,
има тврду главу, као прво,
и не личи на лопту,
спор је, брате, много,
као друго,
а као треће,
непослушан је и глуп.

Добро, није писмен,
али није ни усмен,
што је најважније.

Не, никако, магарац,
пре бих био јарац,
него магарац.

Превод: З. Сиџахи

ТРИ ПЕСМЕ О ПТИЦАМА

1.

Под мојим прозором грлица,
Озебла, гладна цвркуће.
Када бих могао
На длану бих јој
Донео топло пролеће.

2.

Зашто су деца
понекад груба,
из праћке гађају грлице,
и оне им –
под стрехом цвркућу
и ишту слатке мрвице.

3.

Негујеш ли мале птице,
у теби чудо се дешава,
доброта сине, сва од злата,
а бешћутност се успава.

*Превод: Л. Хациосмановић,
џрејев: Н. Кајиџић Хаџић*

ЛЕЊИВКО

Мене зову Лењивко.
Унутрашност ми је лења,
спољашност ми је лења.
Ако ме позовеш, ја нећу доћи.
Зато, боље дођи ти.

*Превод: М. Челик,
џрејев: М. Буричковић*

ЧИТАЊЕ

Блага има,
штете нема
од читања књига.
Бићеш докон,
досади седење
и товар брига.

Даје ти знање,
бићеш човек
кад душа радост спрема.
А незналица не зна
и у самог себе
поверења нема.

*Превод: М. Челик,
прејев: М. Ђуричковић*

СЕМРИНО БУЂЕЊЕ

Семра се пробуди:
дан свануо,
цвеће цвета,
птица пева.
По кући, по улици
трчаћемо безбрижно!

Превод: И. Музбеџ

АКО ТРАЖИТЕ ЉУБАВ

Ако тражите љубав,
ево вам је
на домаку:
у осмисима деце!

Посебне је боје,
посебне топлине.

Код одраслих
такве нема.
Не зна за новац,
за некакав углед.

Она је чиста,
дечја,
и вечна.

*Превод: И. Музбеџ,
прејев: Д. Буришић*

БЕЛЕШКЕ О ПЕСНИЦИМА

Тевфик Фикреј (1867–1915). Рођен је и умро у Истанбулу. Од петнаесте године бавио се писањем. Радио је као уредник часописа и професор књижевности. Важна издања: *Халукова књиџа*, *Сломљени исџирумени*, *Шермин* (1914) и др.

Ахмеј Кујси Теџер (1901–1967). Рођен је у Кудусу, а умро у Истанбулу. Дипломирао на Филозофском факултету. Од 1925. до 1927. године живео и школовао се у Паризу. Поред поезије за одрасле, писао је и приче за децу. Важна издања: *Тамо далеко има једно село*.

Назим Хикмеј (1902–1963). Рођен је у Солуну, умро у Москви. Студирао неколико факултета. Живот му протекао у болестима, изгнанству и на робији. Освежио је и унапредио савремену турску поезију. Превођен је на многе светске језике, па и на српски *Живот је дивна ствар* (1969), *Велика њесма наде* (1973), *Зар ти је мало шћо си њесник* (1974), *Пјесме и џамнице* (1977) и др. Писао поезију и прозу. Важна издања: *Град који је изџубио свој џлас* (1931), *Изабране њесме* (1932) и др.

Неџиј Фазил Кисакурек (1905–1983). Рођен је у Истанбулу, где је и умро. Основну и средњу школу завршио у Америци и у Француској, а дипломирао је на Филолошком факултету. Пише од своје 12. године. Бавио се и прозом и драмом. Добио је признање Највећи песник турског језика. Једно време боравио у Паризу. Уређивао је и

издавао неколико часописа. Важна издања: *Моје ђесме*, *Надимак*, *Човек ђаук*, *Калдрме*, *Ја* и др.

Џевдеј Кудреј Солок (1907-1992). Рођен је и умро у Истанбулу. Дипломирао је на Правном факултету. Писао поезију за одрасле. Радио као адвокат, наставник, уредник. Сарађивао са многим листовима и часописима. Објављивао и под псеудонимима. Важна издања: *Трећи екран* (1937), *Сујројно ђече река* (1929), *Сан унуђар сна* (1930), *Оловке* (1991), *Исђорија ђурске књижевностђи* (1995) и др.

Ахмеј Мухиј Диранас (1909-1980). Рођен је у Синопу, а умро у Анкари. Студирао је права, а потом и филозофију. Радио је као новинар и као уредник у култури и издаваштву. Прву песму је објавио у шеснаестој години. Писао поезију и драме. Важна издања: *Песме* (1974) и др.

Фазил Хусни Дађларџа (1914-2008). Рођен је и умро у Истанбулу. Завршио је војну школу. Награђиван и превођен. Један од најзначајнијих савремених турских песника за децу и за одрасле. Објавио преко 60 књига. Сабрана дела су му објављена у 11 томова. Због изузетног песничког потенцијала 1967. године проглашен је за највећег турског песника. Његова прва збирка песама за децу *Ођвори се Сезаме*, изашла је у Скопљу (1967). До сада је објавио тринаест збирки песама за децу међу којима су најпознатије *На леђима* (1974), *Деца светђа* (1974), *Киђ и мандарина* (1977), *Несђашине речи* (1979) и *У земљи одбеђлих медведа* (1982). Важна издања за одрасле: *Свеђ који се у ваздуху оирђава* (1936), *Деђе и Бођ* (1940), *Мајџица земља* (1950), *Луди инсекђи* (1957), *Пеђао* (1977) и др.

Орхан Вели Каник (1914-1950). Рођен је и умро у Истанбулу. Студирао је филозофију.

Извршио је утицај на многе песнике. Важна издања: *Сђранац* (заједничка, 1941), *Новосђи* (1947), *Преко ђуђа* (1949) и др.

Окђај Рифај Хорозџу (1914-1988). Рођен је у Трабзону, а умро у Истанбулу. Студирао је на Високој школи политичких наука. Поред поезије, писао је драме и есеје. Важна издања: *Мање-више* (1952), *Врана и лисица* (1954), *Улица с вихором* (1956), *Слобода има руке* (1966), *Пасђирске ђесме* (1976) и др.

Мелих Џевдеј Ангај (1915-2002). Рођен је и умро у Истанбулу. После учитељске школе, студирао је социологију. Поред поезије, писао је драме, романе и есеје. Објавио је преко 40 књига. *Луђка Дурсун* је његова прва књига за децу. Превођен је и на српски језик (1970). Важна издања: *Сђабло које је изђубило свој мир* (1946), *Телеђраф* (1952), *Черђа над морем* (1970) и др.

Бехџеј Неџађиђил (1916-1979). Рођен је и умро у Истанбулу. Прве песме објавио је као ученик средње школе. Писао поезију и радио-драме. Написао је и лексикон писаца турске књижевности, који обухвата око хиљаду аутора. Важна издања: *Зайворени ђазар*, *Куђа*, *Сђара земља*, *Мала колекџија* и др.

Џахиј Кулеби (1917-1997). Рођен је у Токату, а умро у Анкари. Завршио је студије турског језика и књижевности. Радио је као наставник и као културни аташе у Швајцарској. Писао је поезију, прозу и есеје. Важна издања: *Један од људи* (1946), *Веђар* (1949), *Траве које су озеленеле* (1954), *Млеко* (1965), *Мемоари* (1986) и др.

Сабахађин Кудреј Аксал (1920). Рођен је у Истанбулу. Завршио је студије филозофије и радио као професор естетике и филозофије. Писао поезију, драме, прозу и есеје. Важна издања:

Дневна свеџлостџ (1955), *Далека небеса* (1958), *С џвојом руком* (1962), *Праџ* (1970), *Меџа* (1976) и др.

Неџаџи Џумали (1921-2001). Роџен је у грчком граду Флорина, а умро у Истанбулу. Дипломирао је на Правном факултету у Анкари. Обављао је више службених дужности. Прву песму објавио 1939. Важна издања: *Киша и земљииџиџе*, *Горак дуван* (романи), *Оџвори сунце*, *Сунчев џуџи*, *Кишино море* (песме), *Месеџ коџи расџиџе*, *Ја не моџу да сџавам* (приче).

Музафџер Таџил Услу (1922-1946). Писао поезију за одрасле. Аутор неколико запажених песничких књига. Заступљен у антологијама и изборима савремене турске поезије.

Шукри Енис Реџу (1923-1976). Роџен у Ченкиру, а умро у Истанбулу. Објавио је четири збирке песама, меџу којима и збирку песама за децу *Јабуково дрво* (1971). За децу је, такоџе, припремио и биографије познатих личности под називом: *И они су били деџа* (1972).

Хаки И. Талас (-1978). Роџен је у Таласу, а умро у Лондону. Песник републиканског периода. Радио је као учитељ, а потом завршио Правни факултет. Издавао је и уреџивао неколико часописа. Важна издања: *Дар*, *Пролеџе*, *Добро јуџиро*, *Час*, *Завичај*, *Сунце*, *Десеџи новембар*, *Све моје џесме* и др.

Али Јуџе (1928). Роџен је у Нисарџик-Јајладагу. Завршио је студије енглеског језика. Пензионисао се као професор гимназије, сада живи у Анкари. Сараџивао са многим листовима и часописима (Грозд, Недељна пошта, Време, Турски језик). Важна издања: *Поезија Блискоџ иџџока* (1983), *Тоџлина џоезије* (1984), *Траџим моју мајку* (1983, за децу), *Деџа џуџољака* (1991, за

децу), *Џин у лойџи* (2000, за децу).

Џемал Суреја (1931). Роџен је у Ирзинџану. Дипломирао на Факултету политичких наука. Ради у Министарству финансија у Анкари. Критичари сматрају да је један од најзанимљивијих песника своје генерације. Пише поезију, есеје и бави се пре-водиљаштвом. Приредио је и две антологије турске поезије. Важна издања: *Номаџсџиво*, *Пољуби ме* и др.

Туран М. Текдоџан (1931). Роџен је у Истанбулу. Радио је као учитељ и управник неколико средњих школа у читавој Турској. Пензионисао се у 1984. године. Пише поезију за децу и одрасле. Важна издања: *Усџомене на моје деџиџиџиво*, *Људи и књиге*, *Свеџ је Лейџиџи са деџом* и др.

Сенур Сезер (1943). Роџен је у Ескишехиру. Постао је познат по песмама које је објављивао у часописима и листовима: Нови хоризонти, Седам брда, Турски језик, Име и др. Ради као новинар и издавач. Важна издања: *Забрана*, *Оџџор*, *Траџим мој џлас*, *Ко је на овој слиџи* и др.

Левенџ Гокчај пише поезију за децу и одрасле. Објавио неколико запажених књига.

Јалвач Урал (1945). Роџен је у Коњи. Радио као новинар и уредник часописа Народни маџазин. Превоџен на енглески, немачки, грчки, маџарски, македонски, ромски... По његовој књизи снимана је анимирана серија за децу, као и цртани филм коџи се дуго приказивао у неколико европских земаља. Важна издања: *Чаробне џиџеле*, *Музика*, *Дуџо смо ишли*, *Траџ звезде* и др.

Мусџафа Рухи Ширин (1955). Роџен је у Трабзону. Дипломирао на Академији за економију и трговину. Ради као главни уредник у издаваштву за децу и младе. Његова књига *Књижевност за*

децу у 99 питања користи се као уџбеник на факултетима. За књигу Дечје дрво (1993) добио је награду УНЕСКА. Превођен на енглески, немачки, грчки, македонски и друге језике. Важна издања за децу и младе: *Небеско цвеће*, *Пџица у дечијем сриу*, *Свако деџе има своју звезду*, *Нека буде љубав*, *Славуј и чворак*, *Мачка која свира усну хармонику* и др.

Мусџафа Баки Ефе (1972). Рођен је у Бурси. Дипломирао је на Улуг универзитету. Заједно са још неколико писаца покренуо је новине Путеви (1996). Пише поезију за децу и одрасле, а бави се и превођењем са енглеског. Важна издања: *Један ѓрад из снова*, *Зелена Бурса* и др.

Мухамед Таха Балкис (1997). Рођен је у Манавгату. Похађа гимназију у родном граду. Пише песме за децу и одрасле. Сарадник неколико листова и часописа.

* * *
*
* * *

Абдулхаким Хикмеџ Дођан (1881-1955). Рођен је и умро у Гостивару. Студирао је медицину у Истанбулу, али је радио као учитељ у свом завичају. Био је познати педагог и јавни радник. Бавио се језиком и просветитељским радом. Важна издања: *Турске лекције*, *Лекције из релиђије*, *У свеџу Курана*, *Енциклопедија вере и ислама* и др.

Енвер Туџу (1916-1958). Рођен је у Измиру, у Турској. Живео и учитељевао у Скопљу. Писао за децу и одрасле. Важна издања: *Осећања* (1952), *Пролеће и деџе* (1955) и др.

Шукри Рамо (1918-1988). Рођен је у Штипу. Писао песме, приче и бавио се преводаштвом. Важна издања: *Домовина је једина*, *не заборави*

(1958), *Венац* (1964), *Добро дошли* (1964), *Горски цвеџи* (1969), *Леџи дани* (1972), *Зелено село* (1972) и др.

Неџаџи Зекерија (1928-1988). Рођен је и умро у Скопљу. Похађао Филозофски факултет у Скопљу. Песник, прозаиста и преводаца. Радио је као учитељ и уредник листа за децу на турском језику. Важна издања: *Песме* (1950), *Школско звоно* (1952), *Наоружани зец* (1953), *Црвене наушнице* (1958), *Љубав* (1965), *Каџи* (1967), *Зелени Нерде* (1975), *Деца џрију улица* (1975), *Исџиниџи Лорка* (1976), *Ромео и Јулија наше улице* (1978), *Где је зелено* (1988) и др.

Фахри Каја (1930). Рођен је у Куманову. Завршио Филозофски факултет у Београду. Писао песме, прозу и критику. Важна издања: *Први кораци* (1951), *Гласови са села* (1951), *Осџајџе здраво* (1967) и др.

Илхами Емин (1931). Рођен је у Радовишу. Завршио Вишу педагошку школу у Скопљу. Пише песме, драме и сценарија. Важна издања: *С оне сџирание камена* (1965), *Сџирани* (1969), *Ружа-сабља* (1971), *Ружа* (1972), *Ружичњац* (1974), *Сунчане џесме* и др.

Наим Шабан (1937-1961). Рођен је у Приштини. Важна издања: *Снови* (песме за децу).

Нусреџ Дишо Улку (1938). Рођен је у Призрену. Радио као новинар. Песник, проповедач и преводаца. Важна издања: *Деца и дрвеће* (1962), *Дечје руке* (1964), *Моја казивања* (1965), *Троуђао* (1968), *Песникове речи* (1972), *За свакођа џо неџио* (1977) и др.

Нимеџулах Хафиз (1939). Рођен је у Призрену. Завршио Филолошки факултет у Сарајеву. Докторирао на универзитету у Истанбулу. Важна издања: *Добар дан*, *Дечје џесме*.

Ариф Бозаци (1944). Рођен је у Приштини. Завршио Вишу педагошку школу. Песник, преводац и новинар. Важна издања: *Птица мира* (песме).

Хасан Мерџан (1944). Рођен је у Призрену. Песник, прозаиста и преводац. Важна издања: *Моје оžледало* (1967), *Жуџи Јусуџ* (1972), *Записано на мрамору* (1975), *Кораџинов сокак* (1976), *Ветар векова* (1977), *Појевка моје кћерке*, *Свети у сликама*, *Доживљаји неваљалица* и др.

Авни Енџулу (1947). Рођен је у Скопљу. Завршио је Учитељску школу. Радио као наставник и новинар. Пише поезију, прозу и критику. Важна издања: *Песме* (1972), *Под врбом* (1973), *Четири љодина доба* (1985) и др.

Бајрам Ибрахим (1947). Рођен је у Призрену. Дипломирао на Правном факултету у Приштини. Важна издања: *Дневни ивети* (1969), *Јабука цивилизације* (1972), *Степеница самоће* (1974), *Суноокрећ* (за децу) и др.

Искендер Музбеџ (1947). Рођен је у Призрену. Дипломирао на Правном факултету у Приштини. Песник и преводац. Важна издања: *Извор* (1969), *Животи* (1975), *Песме о камену* и др.

Фахри Али (1948). Рођен је у Скопљу. Завршио Учитељску школу. Радио као новинар и уредник у издаваштву. Важна издања: *Манџала* (1973), *Две срица* (1978), *Служећи воду* (1990) и др.

Аџим Рифаџ Јешерен (1948). Рођен је у Призрену. Завршио је Правни факултет у Приштини. Пише поезију и драме за одрасле. Важна издања: *Још боље*, *Шта би желео, а да не будеш*, *Мале крајке песме* и др.

Суаџ Енџулу (1950). Рођен у Скопљу, где и сада живи и ради. Завршио Педагошку академију (одсек за француски језик). Песник, прозаиста и

преводац. Важна издања: *Реч-уџаоник* (1972), *Ванвремени снови* (1974) и др.

Сабит Јусуф (1957-2007). Рођен је у Доњој Баници код Гостивара, где је и умро. Радио као учитељ и новинар. Поред писања, бавио се и позориштем. Важна издања: *Немирно дејте* (1983), *Први малиша* (1986), *Рука у руци* (1988), *Мило моје* (1989), *Дечје иџре* (1991) и др.

Зејнел Бексач (1972). Рођен је у Призрену. Пише искључиво поезију. Уређивао неколико листова и часописа. Важна издања: *Позовиће ме на кишу*, *Ако итражиће боју љубави*, *Сјава ли шойола* и др.

РЕЧНИК МАЊЕ ПОЗНАТИХ РЕЧИ

Ајшица – женско име
 Акташ – висабаба
 амбар – складиште за жито
 ат – коњ
 вран – црн
 дол – долина
 душманин – непријатељ
 Ерхан – мушко име
 Ида – женско име
 иште – тражи
 зрцало – огледало
 желе – посластица, колач
 жрвањ – млински точак
 леје – садница
 макаре – макар, бар
 мањерка – посуда
 махала – улица
 мегдан – двобој
 Мумин – мушко име
 Насредин хоџа – литерарни митски лик
 паша – заповедник, поглавар
 поваздан – по цео дан
 попевка – песма
 пућице – кићанке, украси
 рижа – пиринач
 сање – снови
 сећија – простирка
 Тунџај – мушко име
 уздање – нада, узданица
 хоџа – свештеник

ИМЕНИК ПРЕВОДИЛАЦА

Бјелевац, Хифзи
 Бозаци, Ариф
 Ђинђић, Славољуб
 Зекерија, Неџати
 Мерџан, Хасан
 Музбег, Искендер
 Рајковић, Љубинка
 Реброња, Надија
 Сипахи, Зекир
 Теодосијевић, Мирјана
 Хациосмановић, Ламија
 Челик, Махмут

Препев:

Ђуричковић, Милутин
 Ђуришић, Душан
 Капиџић-Хаџић, Насиха
 Котева, Ивана
 Петровић, Игор
 Тошић, Бојана

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Антологија поезије балканских народа 1. Антологија новије турске поезије. Избор и предговор Неџати Зекерија, превод др Ламија Хациосмановић. Просвета, Београд, 1981.

Антологија свјетске лирике. Уредили Славко Жежић и Густав Крклец. Култура, Загреб, 1956.

Био дечак који је сањао. Избор из светске поезије и прозе за децу. Приредила Оливера Шијачки. Змај, Нови Сад, 1995.

Брејк-Голубовић, Ксенија: *Савремена турска поезија*, Сент – Књижевност, умјетност, култура. Нови Пазар, 2, април 2002.

Ђукановић, Марија: *Кроз турску народну поезију*. Двојезично издање. Београд, 1969.

Ђуричић, Милутин: *Коло пријатеља, Антологија поезије за децу и младе*. Алма, Београд, 2007.

Ђуришић, Душан: *Сан у њицама. Антологија усјаванки*. Дневник, Нови Сад, 1986.

Идризовић, Мурис; Јекнић, Драгољуб: *Књижевност за децу у Југославији*. Другари, Сарајево, 1989.

Из савремене турске поезије у Југославији. Избор, предговор и биљешке Хасан Мерџан. Сарајево, 1987.

Зекерија, Неџати: *Избор из дјечје поезије стваралаца турске народности код нас*. Детињство, Нови Сад, бр. 1/1980.

Зекерија, Неџати: *Ријеч-двје уз овај избор. Поезија за децу турске народности у Југославији*, Змај, Београд, 1981.

Зекерија, Неџати: *Букет. Приче и њесме њисаца турске народности у Југославији*. Сарајево, “Веселин Маслеша”, 1981.

Маринковић, Мирјана: *Савремена турска поезија*, Књижевни лист, Београд, бр. 63, год 6, 1. новембар 2007, 12-13.

Панорама савремене турске поезије. Приредио Славољуб Ђинђић. Књижевно друштво “Раде Драинац”, Прокупље, 1968.

Реброња, Надија: *Савремена турска поезија за децу и савремена српска поезија за децу у ком-паралелном контексту*. Детињство, Нови Сад, број 1/2, пролеће – лето, 2007.

Стихови људу свјетом: Турска. Избор: Слободан Станишић, препев: Душан Ђуришић. Невен, Нови Сад, 1990.

Суреја, Јусуф: *Лице земље. Антологија савремене поезије турске народности у Југославији*. Графос, Београд, 1979.

Тојле руке. Савремена турска поезија на Косову. Приредили: Бајрам Ибрахим Роговали, Искендер Музбег. Јединство, Приштина, 1974.

Türk bilmeceleri / Турске зајонетке. Избор, превод и коментар: Марија Ђукановић и Љубинка Рајковић. САНУ, Београд, 1980.

Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi 7, Kültür Bakanlığı, Анкара, 1997.

Турска љрича. Избор, превод и предговор: мр Ксенија Голубовић – Брејк. Нолит, Београд, 2004.

Ülkemizde Çocuk Edebiyatının Gelisimi, Çocuk Edebiyatı, Acikogretim Fakultesi.

Фахри Каја: *Современа турска поезија*,
Култура, Скопје, 1985.

- http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Turkish_childrens_writers
- <http://www.sipesifik.com/uzmanlik/cocuk/edebiyat/siir/ind.html>
- <http://www.aruz.com/bedir/sairler.asp>
- <http://www.antoloji.com/cocuk/siirleri/>
- <http://www.arkadassohbet.com/siir/cocuk-siirleri/>
- <http://www.hepsiburada.com/productDetails.aspx?CategoryId=9929&productId=kdogan0053>
- <http://www.aof.edu.tr/kitap/IOLTP/2275/unite01.pdf>

РЕЦЕНЗИЈА

ЛИСТОВИ И ЧАСОПИСИ

1. (На српском)

- Детињство
- Бурђевак
- Змај
- Јединство за децу
- Невен
- Осмијех
- Побједа за дјецу
- Политика за децу

2. (На турском)

- Birlik
- Kuş
- Sevinç
- Tan
- TomurÇuk

3. (На македонском)

- Другарче
- Наш свет
- Развигор

Проф. др Мирјана Маринковић

САДРЖАЈ

Предговор	5
-----------------	---

1.

Народне њесме

Бела патка	13
Лењо дете	14
Зеџ	15
Пас и врана	16
Зима	17

Народне заџонейџке

Ноћ	18
Пуж	19
Гуска	20

2.

Тевфик Фикреј

Зими	23
Лети	24

Ахмеј Кујиси Теџер

Тамо у даљини има једно село	25
------------------------------------	----

Назим Хикмеј

Успаванка за мог сина	26
Писмо сину	28
Најлепше море	29

Неџиј Фазил Кисаџурек

Успаванка	30
-----------------	----

Џевдеј Кудреј Солок

Детињство	31
-----------------	----

Ахмеј Мухиј Диранас

Сан	32
-----------	----

Фазил Хусни Даџларџа

Мала птица	33
Моја књига	34
Обећање мајци	35
Наша кућа	36
Будућем војнику	37
Идин балкон	38
Врата	39

Орхан Вели Каник

Треперава песма	40
-----------------------	----

Окџај Рифај Хорозџу

Хлеб и звезде	41
---------------------	----

Мелих Џевдеј Андај

Успаванка за лутку Дурсун	42
---------------------------------	----

Бехџеј Неџајџил

Плава светлост	43
----------------------	----

Џахиј Кулеби

Долази јесен	44
--------------------	----

Сабахатин Кудреј Аксал

Ветар	45
-------------	----

Неџајџи Џумали

Врабаџ	46
--------------	----

Музафер Тајил Услу

Сажалење	47
----------------	----

Шукри Енис Реџу

Повратак из школе	48
-------------------------	----

Хаки И. Талас

Наше тело	49
-----------------	----

Али Јуџе

Почетник врабаџ	50
-----------------------	----

Џемал Суреја

Фотографија	51
-------------------	----

Туран М. Текдоџан

Моје књиге	52
------------------	----

Наша кућа	53
-----------------	----

<i>Сенур Сезер</i>	
Мајко моја	54
<i>Левенџи Гокчај</i>	
Један дечак	55
<i>Јалвач Урал</i>	
Прича почиње овако	56
Ко су били они	57
Низбрдица	58
Њива с цвећем	59
Сан и ливади	60
Буђење	61
<i>Мусџафа Рухи Ширин</i>	
Успаванка	62
<i>Мусџафа Баки Ефе</i>	
Плави кишобран	63
<i>Мухамед Таха Балкис</i>	
Бити дете	64

3.

<i>Абдулхаким Хикмеџи Доџан</i>	
Мали ученик	67
<i>Енвер Тузџу</i>	
Марама	68
Огледало	69
Корнет	70
Поточић	71
Ерхан и његова жеља	72
<i>Шукри Рамо</i>	
Ластавица	73
Три моја сокола	74
<i>Неџаџи Зекерија</i>	
Цврчкова попевка	75
Шта ко воли у подне	76
Рубље	77
Шта ми носе недеље	78

<i>Фахри Каја</i>	
Попевка млинског жрвња	79
У јесен	80
Сеоска стабла	81
Да сам шеф свих возова	82
Јутро у селу	83
Први мај	84
<i>Илхами Емин</i>	
Наша је мајка наш свет	85
Мали Насретин и птице	86
Жирафа	87
Месец	88
Четири рибице	89
Воз који лети	90
<i>Наим Шабан</i>	
Сунце	91
Руке моје мајке	92
Ајшица	93
Оно што волим	94
<i>Нусреџи Дишо Улку</i>	
Деца и дрвеће	95
Плач	96
Питања	97
Да сам краљ	98
У једном дану	99
Голуб	100
<i>Нимеџулах Хафиз</i>	
Смирај	101
Лаку ноћ желим	102
Како су били леви летњи дани	103
Идите, облаци	104
<i>Ариф Бозаџи</i>	
Један дечак	105
Наша улица	106
Попевка топола	107

Садржај

Кад волим	108
Дах пролећа	109
Уочи Нове године	110
<i>Хасан Мерџан</i>	
Да сам	111
Муминова фрула	112
Муминова бака	113
Успаванка	114
Тополе	115
Стихови мојој кћерки	116
<i>Авни Енџулу</i>	
Мама, певај успаванку	117
Зрикавац којег је видео Мето	118
Метова прича	119
<i>Бајрам Ибрахим</i>	
Високо је небо	120
Падају звезде	121
Свици	122
Дудово стабло	123
<i>Искендер Музбеџ</i>	
Дечје очи	124
Дечје жеље	125
Облаци	126
<i>Фахри Али</i>	
Тражи своје проживљено детињство	127
<i>Аџим Рифаји Јешерен</i>	
Сапун	128
Грана	129
Постеља	130
Магарац	131
<i>Суаји Енџулу</i>	
Три песме о птицама	132
<i>Сабии Јусуф</i>	
Лењивко	133
Читање	134

Садржај

<i>Зејнел Бексач</i>	
Семрино буђење	135
Ако тражите љубав	136
Белешке о песницима	137
Речник мање познатих речи	146
Именик преводилаца	147
Извори и литература	148
Листови и часописи	150
<i>Проф. др Мирјана Маринковић</i>	
Рецензија	151

**Милутин Ђуричковић
Махмут Челик
ПУНЕ РУКЕ РАДОСТИ
– I издање –**

Издавач
СВЕТ КЊИГЕ, Београд
www.svetknjige.net

За издавача
Стево Ђосовић

Уредник
Др Мићо Цвијетић

Рецензент
Др Мирјана Маринковић

Технички уредник
Дејан Чеперковић

Штампа
АЛФЕУС АРТ, Краљево
alfeusart@gmail.com

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

????????????????

Штампано у 300 примерака 2014. године